

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/71345 GK 12
7/71461 GK 12
7/71636 GK 12
7/71642 GK 12

Sayı : E-99074258-610- 186
Konu : Soru Önergesi

18 / 10 / 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 26.09.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1083897 sayılı yazınız.
b) 26.09.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1083920 sayılı yazınız.
c) 28.09.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1084630 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT'in 7/71345, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Van Milletvekili Muazzez ORHAN IŞIK'ın 7/71461, ilgi (c) yazınız ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/71636, Ağrı Milletvekili Abdullah KOÇ'un 7/71642 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (11 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/71461
4212

VAN MİLLETVEKİLİ MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN 7/71461 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Soru önergesi ile talep edilen bilgiler Resmi İstatistik Programının <http://meb.ai/Kqj0w7> adresinde "Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2021-2022" kitabında yayımlanan 1.15 ve 1.18 tablolarında mevcuttur.

Özel Öğretim Kurumlarına bağlı olarak faaliyet gösteren 2 Özel Eğitim Meslek Okulu (III. Kademe), 8 Özel Eğitim Uygulama Okulu (I. Kademe), 1 Özel Eğitim Uygulama Okulu (I. Kademe-O.), 3 Özel Eğitim Uygulama Okulu (II. Kademe), 1 Özel Eğitim Uygulama Okulu (II. Kademe-O.), 2 Özel Eğitim Uygulama Okulu (III. Kademe), 7 Özel Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler İlkokulu, 3 Özel Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler Ortaokulu, ve 11 Özel Eğitim Anaokulu bulunmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin 11'inci maddesi gereği özel okullarda asansör veya engellilerin erişilebilirliğini sağlayan taşıma ve iletme sistemleri bulunmaktadır. Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi hükümleri gereği 12.084 özel okulda engelli tuvaleti ve engelli rampası bulunmaktadır.

Özel gereksinimli bireylere destek eğitim veren 3.155 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmakta olup bu kurumlarda 444.828 özel gereksinimli birey destek eğitimi almaktadır. Özel eğitim rehabilitasyon merkezleri Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendindeki "Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi: Özel eğitim gerektiren bireylerin konuşma ve dil gelişim güçlüğü, ses bozuklukları, zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal, duygusal veya davranış problemlerini ortadan kaldırmak ya da etkilerini en az seviyeye indirmek, yeteneklerini yeniden en üst seviyeye çıkarmak, temel öz bakım becerilerini ve bağımsız yaşam becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarını," hükmü doğrultusunda faaliyet göstermekte olup bu kurumlarda verilen destek eğitimler karşılığında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 43'üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince kurumlara ödeme yapılmaktadır.

Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 31'inci maddesinin birinci fıkrasındaki "Özel eğitim okulunun özel eğitim ve rehabilitasyon birimine ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam eden (Değişik ibare:RG-24/5/2013-28656) engelli bireylerin aylık destek eğitimi giderleri, Maliye Bakanlığınca belirlenir ve Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten kurumca (Değişik ibare:RG-24/5/2013-28656) engelli bireye bir ayda sekiz ders saati bireysel ve/veya dört ders saati grup eğitimi verilmesi şartıyla kurumlara ödenir." hükmü doğrultusunda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özel gereksinimli bireylere ayda sekiz ders saati bireysel ve/veya dört ders saati grup eğitimi verilmektedir.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özel gereksinimli bireylere Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi doğrultusunda görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylere destek eğitim hizmeti verilmektedir.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin 67'nci maddesinin birinci fıkrasındaki "Kurumlar, (Mülga ibare:RG-5/7/2014-29051) (...) (Değişik ibare:RG-13/1/2017-29947) Bakanlık maarif müfettişleri/Bakanlık maarif müfettiş yardımcıları veya il millî eğitim müdürlüğünce görevlendirilen (Değişik ibare:RG-19/2/2020-31044) maarif müfettişi/il veya ilçe millî eğitim şube müdürü/eğitim uzmanı/araştırmacı ile

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

diğer denetim yetkisi bulunanlarca denetlenir. Kurumların denetimlerinde, Bakanlıkça hazırlanan modüller ile diğer elektronik araç ve gereçlerden de yararlanılabilir." hükmü ile Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 27'nci maddesindeki "(1) (Değişik:RG-5/7/2018-30469) Kurumlar, Genel Müdürlükçe veya Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin 67 nci maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda denetlenir. (2) (Ek:RG-5/9/2019-30879) Bakanlık maarif müfettişleri/Bakanlık maarif müfettiş yardımcıları veya il millî eğitim müdürlüklerince görevlendirilen il millî eğitim müdür yardımcıları/il veya ilçe millî eğitim şube müdürleri veya diğer denetim yetkisi bulunanlarca yapılan inceleme/soruşturma/denetimlerde onayın alındığı aydan önceki geriye dönük olarak en az 90 günlük kamera kayıtlarını sunamayan ve/veya kamera kayıtlarında Engelli Birey Modülü üzerindeki eğitim saatleriyle kamera görüntüleri arasında uyumsuzluk bulunan kurumlara ödemenin yapılmış olması hâlinde, 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesi ikinci fıkrasında yer alan hükümlere uygun işlem yapılır." hükümleri doğrultusunda denetlenmektedir.

Bakanlığımıza bağlı kurumlara ait tip projeler İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğünce 81 İl Valiliği tarafından kullanılmak üzere hazırlanmakta olup güncel mevzuata uygun olarak planlanması, erişilebilirlikle ilgili kriterlerin sağlanması tip projelerdeki öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bakanlığımızca yaptırılan tüm tip projelerde ve onaylanan tüm özel projelerde, erişilebilirlikle ilgili kriterler TS 9111 standardına göre düzenlenmekte ve yeni okul inşaatlarında uygulanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızın 2021/11 no'lu Gayrimenkul Büyük Onarım Genelgesi gereğince, okullarımızda yürütülen büyük onarım ve tadilat işleri kapsamında, engelli erişilebilirliği açısından fiziksel koşulları yetersiz okul binalarında yapılacak iyileştirme çalışmalarına öncelik verilmektedir.

Başta fiziksel engelliler olmak üzere bireyler için okul binalarında yapılması öngörülen düzenlemeler; ilk defa Bakanlığımızın 1992/40 no'lu Genelgesi (mülga), ikinci defa 2000/41 no'lu Genelgesi (mülga), 5378 sayılı Özürlüler Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra da 2009/90 no'lu Genelgesi ile duyurulmuştur.

Genelge gereğince; okul girişlerine rampa yapılması, zemin kaplamalarının kaymayan ve tekerlekli sandalye hareketini güçleştirmeyen malzeme ile kaplanması, birden fazla katlı eğitim yapılarında standartlara uygun engelli asansörü yapılması, dersliklerin eşiksiz ve kot farkı olmaksızın tasarlanması, yazı tahtalarının uygun yüksekliğe asılması, engelliler için tuvalet düzenlenmesi, tören alanlarının fiziksel engelli öğrencilerin ulaşılabilirliğini ve hareketini kolaylaştıracak şekilde erişilebilir olması öngörülmüştür.

Diğer taraftan özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerini öncelikle kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı yürütebilmeleri için bu kapsamda yeni tip projelerimizde eğitimin bütün kademeleri göz önünde bulundurularak Destek Eğitim Odalarına yer verilmiştir.

Eğitimin her kademesinde bütün engel gruplarının durumlarına yönelik fiziki alt yapı tesis edilmekte olup mekânsal olarak ihtiyaçlarını karşılayacak bütün donanımlar hizmete sunulmaktadır. Eğitim binası ile ilişkili kapalı iç bahçe (atrium tarzında) ve uygulama bahçesi, trafik parkı, oyun parkına uygun donatılmış açık dış mekân düzenlemesi yapılarak mimari olarak zengin mekânlar oluşturulmaktadır. Derslikler ve atölyelerde akıllı tahta sistemi kullanılarak öğrencilerin teknolojik gelişmelerden faydalandırılması sağlanmaktadır. Engel grubuna yönelik bina içinde ve dışında duvar ve döşemelerde hissedilebilir yüzeyler kullanılarak öğrencilerin dokunsal duyularına hitap edecek mekânlar oluşturulmaktadır. Sesli uyarı sistemleri kullanılarak bina içi dolaşımları kolaylaştırılmaktadır. Ayrıca mekânsal olarak

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

asgari düzeyde bulunması gerekli olan mahaller Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapama ve Ad Verme Yönetmeliğinde özel eğitim kurumları başlığı altında yer verilmiş olup ayrıca Bakanlığımız mimari ihtiyaç programlarıyla desteklenmiştir.

Salgın etkisiyle özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimizin uzun bir süre yüz yüze eğitimden mahrum kalmalarıyla davranışsal, sosyal-duygusal açıdan bu süreçten olumsuz etkilendikleri de göz önünde bulundurularak “Özel Eğitim Öğrencilerine Uyum Eğitimi Rehberlik Programı” ve “Özel Eğitim Öğrencilerine Uyum Programı ” oluşturulmuştur.

TRT EBA TV İlkokul ve Ortaokul kanallarında Türkçe, matematik, hayat bilgisi, fen bilimleri ve sosyal bilgiler dersleri ile birlikte kavram öğretimi, beceri öğretimi videoları yayımlanmış ve aile bilgilendirme oturumları yapılmıştır. Bu kapsamda toplam 1.000 özel eğitim içeriği hazırlanmış ve söz konusu yayınlar öğrencilerimize, velilerimize ve öğretmenlerimize ulaştırılmıştır.

OECD tarafından diğer ülkelere örnek gösterilen “ÖzelimEğitimdeyim” mobil uygulaması 491.387 mobil kullanıcı tarafından indirilmiştir. Günlük ortalama 100.000 aktif kullanıcı tarafından kullanılan uygulama, salgın süreci boyunca yaklaşık 30 milyon kez ziyaret edilmiştir. Söz konusu uygulama, cep telefonu ve tabletlerde kolaylıkla kullanılabilir.

“EKSSMEBÖZEL” mobil uygulaması hayata geçirilerek engelli kamu personeli seçme sınavına giren bireylere zengin konu anlatımlarının yanı sıra mobil soru bankası erişimi sağlanmıştır.

Özel eğitimde 20 dijital etkinlik (Kavram Öğretimi, Kelime Treni, Boncuk Dizmece, Çöp Adam, Eşle Oyna, Mevsimler gibi) tamamlanarak EBA platformu ve mobil uygulamadan yayımlanmıştır. 1. kademedeki eğitim gören öğrencilerimize yönelik “*Ses Temelli Okuyorum Yazıyorum*” kitap seti tamamlanarak dijital olarak yayımlanmıştır. Ayrıca setten 5.000 adet basılmış ve kitaplarımız öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Okul öncesi özel eğitim öğrencilerimize yönelik “*Eğlenmece Öğrenmece Kutusu*” eğitim seti hazırlanmıştır. Ek olarak özel eğitim öğretmenlerine yönelik “*Kapsayıcı Eğitimde Öğretmenin Yol Haritası*” adlı kitap hazırlanmış ve dijital olarak yayımlanmıştır.

“Özel Çocuklara Özel Materyaller” projesi kapsamında hazırlanan materyaller illerimize dağıtılmıştır. Türk İşaret Dili Kitabı (1, 2 ve 3) etkileşimli hâle getirilerek EBA üzerinden yayımlanmıştır. Türk İşaret Dili Web Portalı içeriklerinin zenginleştirilme çalışmaları devam etmektedir. Dijital Türk İşaret Dili Sözlüğü hazırlanarak 5.040 kelimenin işaret dili videoları erişime açılmıştır.

Görme engelli öğrencilerimize yönelik 170 ders içeriği betimlenerek EBA platformundan yayımlanmıştır. 600 etkinlikten oluşan “Özel Çocuklara Eğlenceli Etkinlikler Takvimi” (ÖÇEET) hazırlanmış ve dijital platformlardan yayımlanmıştır.

Temmuz 2020 içerisinde senaryo ve içerikleri öğretmenlerimiz tarafından hazırlanan ve çekimi profesyonel bir ekip tarafından yapılan; işitme, görme ve zihin grubu öğrencilerimize yönelik kültürel ve sportif etkinlikler içeren “*Hazır mısın?*” adlı program yaz tatili boyunca TRT EBA TV’de yayımlanmıştır.

«mebozelegitim» adıyla YouTube, Twitter, Instagram ve Facebook gibi sosyal medya platformlarında hesaplar açılmıştır. Bu hesaplar üzerinden aile bilgilendirme videoları, EBA TV içerikleri, duyurular vb. içerikler günlük olarak kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Kaynaştırma/Bütünleştirme yoluyla eğitim gören öğrencilerimiz için matematik, hayat bilgisi, fen bilgisi, Türkçe, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri kazanımlarıyla ilgili toplam, 8.000 sayfa, 33 kitaptan oluşan bir set hazırlanmıştır. Söz konusu

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

setin basımı yapılarak 81 il millî eğitim müdürlüklerine gönderilmiştir. Ayrıca orgm.meb.gov.tr web sayfasından dijital olarak yayımlanmıştır.

"7 Bölgede Etkin Özel Eğitim" buluşmaları düzenlenmiştir. İdarecilerin, öğretmenlerin ve velilerin uzaktan eğitim süreçleri hakkında sorularının cevaplandığı bu programda toplamda 19.416 kişiye ulaşılmıştır.

Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin öğretmenlerine yönelik özel eğitimde yoğunlaştırılmış davranış değiştirme yöntemleri kursu verilmiştir.

Otizm spektrum bozukluğu bulunan öğrencilerimizin verimli zaman geçirmelerine katkıda bulunmak, onların zihinsel yeteneklerini geliştirmek amacıyla bir etkinlik kitabı hazırlanmıştır. Etkinlik kitabı görsel algı ve dikkat geliştirme olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Görsel algı kısmında, bu öğrencilerin eğitiminde öğretmenlerin temel unsur olarak ele aldığı kavrama, yorumlama, anlama yeteneğini pekiştirici etkinliklere yer verilmiştir. Görsel eşleme, ayırt etme ve sınıflandırma alt amaçlarına yönelik hazırlanan görsel algı etkinlikleri hazırlanırken basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru bir yol izlenmiş, gerçek nesneler kullanılarak doğal yaşamdan örnekler verilmiştir.

TRT iş birliği ile hazırlanan "*BİR İZ*" özel eğitim programı TRT EBA TV ekranlarında yayımlanmaktadır. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize ve bu öğrencilerimizin öğrenim gördüğü ortamlara yer verilen programlarda; meslek atölyelerinde eğlenceli yarışmalar düzenlenmiştir. Öğrencilerimiz düzenlenen yarışma ve etkinliklerde becerilerini sergileme fırsatı bulmuştur. Ayrıca "*BİR İZ*" programlarında özel eğitim öğrencilerimizin öğrenim gördüğü; kaynaştırma/bütünleştirme eğitimi, destek eğitim odası, özel eğitim sınıfı, özel eğitim okulları gibi diğer eğitim ortamlarının da tanıtımı yapılmıştır.

İşitme engelli öğrencilere yönelik dijital bir eğitim platformu (İÇDEP) kurulmuştur. "orgm.meb.gov.tr/icdep" adresinde erişilebilen platform zenginleştirilmiş ve etkileşimli işaret dili anlatımlı kitap ve animasyonların da aralarında bulunduğu zengin bir içerikler yer almaktadır.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde destek eğitim hizmeti alan özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik olarak 7 engel grubu için Destek Eğitim Programları hazırlanmıştır.

İşitme yetersizliği olan öğrenciler için 5 kitaptan oluşan "*İşitme Engelli Öğrenciler İçin Okuma Yazma Öğreniyorum*" seti tamamlanmış, dijital olarak yayımlanmıştır. Bu set her eğitim öğretim yılının başında ihtiyaç duyan özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik basılı olarak gönderilmektedir.

Sınıf Rehberlik Programının uygulanması sürecinde kullanılmak üzere programda yer alan her bir kazanım için okul öncesinden 12. sınıfa kadar her sınıf seviyesine yönelik örnek etkinlikler hazırlanmıştır. Söz konusu etkinlikle öğrenci ihtiyaçlarına duyarlı ve sınıf rehber öğretmenlerine uygulama sürecinde yol gösterecek niteliktedir. Hazırlanan sınıf rehberlik etkinliklerinin dijital olarak kullanılmasına imkân veren DİSREP- Dijital Sınıf Rehberlik Etkinlikleri Platformu oluşturulmuş ve etkinlikler uyarlanarak bu platforma yüklenmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile çocuklar için farklılıklarla bir bütün oluşturan, birlikte yaşamının en güzel örneklerini sunan "*Özel Sokağın Çocukları*" hikâye seti hazırlanmıştır. Özel Sokağın Çocukları; tüm çocukları birbirinden eğlenceli maceralara atılmaya, farklılıklara saygı duymaya, hayata bir de özel çocukların penceresinden bakmaya davet etmektedir. Dostluğun, yardımlaşmanın, dayanışmanın, hoşgörünün, sevgi ve saygının işlendiği "*Özel Sokağın Çocukları*" adlı zenginleştirilmiş hikâye seti; beş kitap, 5 animasyon

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ve 5 şarkıdan oluşmaktadır. Özel Sokağın Çocukları, görme ve işitme yetersizliği bulunan çocuklar için Türk işaret dili ve sesli betimleme desteğiyle hazırlanmıştır.

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerimizin eğitim kalitelerinin artırılması yoluyla toplumsal yaşama katılımlarını artırmak, öğrencilerimizi toplumda kendine yeten bağımsız bireyler haline gelmesini desteklemek, onların akademik ve bilişsel becerilerini geliştirmek, öğretmenlerin sınıfta kullandığı eğitim-öğretim materyallerini çeşitlendirmek amacıyla hazırlanan GEDEX Etkileşimli Dijital Özel Eğitim Uygulaması öğrencilerimize ücretsiz olarak ulaştırılmıştır.

Görme yetersizliğinden etkilenmiş bireylerin kullanması amacıyla bağımsız hareket deneyimini teknolojiyle dönüştürmek, yönelim ve bağımsız hareket becerilerini daha kaliteli hale getirmek için Akıllı Baston dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarına ait istatistiki bilgiler http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=424 adresinde yayımlanan Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2020/21 kitabında ve <http://istatistik.meb.gov.tr/> adresinde yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesinde "*Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.*" denilmektedir. Bakanlığımız bünyesinde eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı dışında (genel idare hizmetleri, teknik hizmetler, sağlık hizmetleri, yardımcı hizmetler vb. sınıflarda) da çalışan personel bulunmaktadır.

Bu nedenle söz konusu Kanun'a göre çalıştırılması gereken %3 engelli personel oranı, tüm hizmet sınıfları birlikte değerlendirilerek belirlenmekte ve buna göre planlama yapılmaktadır.

Mebbis kayıtlarına göre 2022 yılı itibariyle Bakanlığımıza bağlı resmî kurumlarında görev yapan engelli personel oranı %3,00'tür.